

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 4 §:n 4 momentti, 5, 7 ja 13 §, 15 §:n 1 ja 2 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 28 a, 36 ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti sekä 69 a §:n 8 ja 12 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti, 18 §, 21 §:n 1 momentti ja 22 §:n 1 momentti laissa 208/2018, 7 ja 13 §, 20 §:n 1 momentti, 28 a ja 38 §, 49 §:n 25 kohta, 65 §:n 1 momentti, 69 §:n 2 momentti ja 69 a §:n 8 ja 12 kohta laissa 874/2022 sekä 15 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1017/2018, seuraavasti:

4 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyvien ohjaus- ja koordinoititehtävien siirtämisestä elinvoimakeskukselle.

5 §

Elinvoimakeskus

Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos vastaavat Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevien säädösten ja päätösten noudattamisen valvonnasta kalastustoiminnassa. Elinvoimakeskus valvoo yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvien kalastusta, saalista, kalan kuljetusta ja kalakauppaa koskevien ilmoitusvelvollisuuksien noudattamista ja vastaa ilmoitusten tallentamisesta 5 luvussa tarkoitettuihin rekistereihin.

Elinvoimakeskus valvoo yhteistyössä Tullin kanssa neuvoston LIS-asetuksen ja komission LIS-asetuksen säännösten noudattamista kalatuotteita maahan tuotaessa ja maasta vietäessä. Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksen 15 artiklassa, 16 artiklan 1 kohdassa sekä 17, 18 ja 21 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, ja se antaa mainitun asetuksen 15 ja 18 artiklassa edellytetyn kalatuotteiden maahantuontia ja maastavientä koskevan varmennuksen ja hyväksynnän.

Elinvoimakeskus on neuvoston LIS-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka myöntää ja peruuttaa komission LIS-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetun hyväksytyin talouden toimijan todistuksen (*APEO-todistus*) ja vastaa hyväksytyin talouden toimijan toiminnan valvonnasta ja siihen liittyvästä yhteistyöstä Euroopan unionin toimielinten ja muiden valtioiden kanssa. Neuvoston LIS-asetuksen 16 artiklassa ja komission LIS-asetuksen II luvussa säädetään hyväksytyin talouden toimijan asemasta, APEO-todistuksesta, todistuksen haku- ja myöntämismenettelystä, hyväksymisen edellytyksistä, hyväksytyin talouden toimijan tehtävistä, toiminnan valvonnasta ja toiminnan keskeyttämisestä.

HE 13/2025 vp

HaVM 15/2025 vp

EV 74/2025 vp

7 §

Ruokavirasto ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset

Ruokaviraston ja kunnallisten elintarvikevalvontaviranomaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä ja kuluttajille annettavia tietoja koskevasta valvonnasta säädetään elintarvikelaissa (297/2021). Jäljitettävyydestä ja kuluttajille annettavista tiedoista säädetään neuvoston valvonta-asetuksessa ja komission valvonta-asetuksessa.

13 §

Kalastusluvan tilapäinen peruuttaminen

Elinvoimakeskuksella ja Rajavartiolaitoksella on oikeus peruuttaa toimijalle myönnetty kalastuslupa tilapäisesti, jos on perusteltua syytä epäillä, että toimija on syyllistynyt 51 §:ssä tarkoitettuun vakavaan rikkomukseen ja että hän jatkaa lain vastaista toimintaansa. Päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto on käsitellyt asian tai samaa tekoa koskeva rikosoikeudellinen rangaistus on määrätty tai tuomittu, kuitenkin enintään 60 päivää sen antamisesta. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei olisi lainvoimainen, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

15 §

Moottoritehon mittaaminen

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos tai Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä, että kalastusaluksen moottoriteho on mitattava, jos kalastuslisenssissä ja moottorin valmistajan antamassa moottoritehotodistuksessa mainittu enimmäisteho eivät vastaa toisiaan tai jos on perusteltua syytä olettaa, että kalastusaluksen moottoriteho ylittää kalastuslisenssissä mainitun moottoritehon.

Edellä tarkoitettu valvontaviranomainen voi asettaa määräajan, jonka kuluessa moottoriteho tulee mitata ja sitä koskeva todistus toimittaa määräyksen antaneelle valvontaviranomaiselle. Jos valvontaviranomainen ei ole saanut asettamassaan määräajassa hyväksyttävää todistusta moottoritehosta, elinvoimakeskus voi valvontaviranomaisen pyynnöstä peruuttaa kalastusaluksen kalastuslisenssin toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, kunnes viranomaiselle toimitetaan asianmukainen moottoritehotodistus.

18 §

Vapautukset eräistä velvoitteista

Elinvoimakeskus myöntää kalastuslisenssinhaltijan hakemuksesta vapautuksen velvollisuudesta ottaa käyttöön satelliittiseurantajärjestelmä tai varustaa alus kadonneen pyydyksen talteenoton mahdollistavilla laitteilla. Vapautus myönnetään sellaiselle Suomen lipun alla purjehtivalle vähintään 12 metriä mutta alle 15 metriä pitkälle kalastusalukselle, joka harjoittaa toimintaansa yksinomaan Suomen aluevesillä tai joka ei ole merellä koskaan pidempää kuin 24 tuntia laskettuna lähtöhetkestä satamaan paluuseen.

Elinvoimakeskus peruuttaa viipymättä vapautuksen, jos sen myöntämisperusteet eivät enää ole olemassa. Kalastuslisenssinhaltija on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen

elinvoimakeskukselle, jos kalastusalueen kalastusalue tai kalastusaika muuttuu niin, että vapautus tulee peruuttaa.

19 §

LIS-kalastuksesta peräisin olevien kalastustuotteiden hävittäminen

Maahantuotava tai maastavietävä kalastustuote tai saalis hävitetään saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista hakeneen kustannuksella, jos kalastustuote tai saalis on peräisin kalastuksesta, joka on lainvoimaisella päätöksellä todettu olevan neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kalastusta (*LIS-kalastus*). Hävittämistä koskevan päätöksen tekee elinvoimakeskus samalla, kun se tekee saalistodistuksen hyväksymistä tai varmentamista koskevan päätöksen.

20 §

Ilmoituksia vastaanottava viranomaislainen, määräajan laskeminen ja tarkemmat määräykset

Neuvoston valvonta-asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettu kalastuspäiväkirja, 21 ja 22 artiklassa tarkoitettu jälleenlaivausilmoitus, 23 ja 24 artiklassa tarkoitettu purkamisilmoitus, 28 artiklassa tarkoitettu pyyntiponnistusilmoitus, 62—64 artiklassa tarkoitettu myynti-ilmoitus, 66 ja 67 artiklassa tarkoitettu haltuunottoilmoitus ja 68 artiklassa tarkoitettu kuljetusasiakirja toimitetaan Suomessa elinvoimakeskukselle. Neuvoston valvonta-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettu ennakoilmoitus ja tämän lain 20 a §:ssä tarkoitettu lohenkalastusta koskeva ennakoilmoitus tehdään kalastusenseurantakeskukselle.

21 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee 48 tunnin kuluessa saaliin purkamisen päättymisestä ilmoittaa saamansa lohisaaliit kappalemäärittäin ja kilogrammoittain sekä muiden kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvien kalalajien saaliit kilogrammoittain elinvoimakeskukselle.

22 §

Alle kymmenmetrisen kalastusalueen muuta kuin kalastuskiintiöjärjestelmään kuuluvia kalalajeja koskevat saalisilmoitukset

Kokonaispituudeltaan alle kymmenen metriä pitkän kalastusalueen päällikön tai hänen valtuuttamansa tulee antaa vähintään kalenterikuukausittain seuraavan kalenterikuukauden 20 päivään mennessä ilmoitus kyseisellä kalastusalueella saaduista kaikista muista kuin 21 §:n mukaisesti ilmoitettavista saaliista elinvoimakeskukselle.

27 §

Ilmoitus kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkuilmoituksen ja saalisilmoituksen allekirjoittajista

Kalastuslisenssinhaltijan tulee ilmoittaa kirjallisesti elinvoimakeskukselle niiden henkilöiden henkilö- ja yhteystiedot, jotka ovat oikeutettuja allekirjoittamaan kalastuspäiväkirjan, jälleenlaivaus- ja purkamisilmoituksen tai antamaan niitä vastaavat sähköiset ilmoitukset tai 21 ja 22 §:ssä tarkoitetut saalisilmoitukset kalastuslisenssinhaltijan kalastusalusten pyytämistä saaliista. Ilmoituksesta on käytävä ilmi ilmoituksen antoon oikeutetun asema kalastuslisenssinhaltijan aluksessa tai liiketoiminnassa. Tiedot tallennetaan kalastusalusrekisteriin.

28 §

Ensiostajaksi ilmoittautuminen

Jokaisen, joka ostaa suoraan kalastusalukselta tai kaupallista kalastusta harjoittavalta merialueelta pyydettyjä kalansaaliita taikka tällaisista saaliista kalastuksenharjoittajan itse valmistamia kalastustuotteita, on ilmoittauduttava neuvoston valvonta-asetuksen 59 artiklassa tarkoitettuun elinvoimakeskuksen pitämään kalastustuotteiden ensiostajarekisteriin. Poikkeuksesta rekisteröitymisvelvollisuudesta säädetään mainitun artiklan 3 kohdassa.

28 a §

Kuljetusasiakirja

Jos neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa tarkoitettu kalastustuote kuljetetaan saaliin kalastaneen lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa elinvoimakeskukselle neuvoston valvonta-asetuksen 23 tai 24 artiklan mukaisen purkamisilmoituksen tai 21 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Jos kalastustuote kuljetetaan ostajan lukuun, kuljetusasiakirja voidaan toimittaa neuvoston valvonta-asetuksen 62–64 artiklassa tarkoitetun myynti-ilmoituksen yhteydessä. Kuljetusasiakirja voidaan toimittaa myös neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetun haltuunottoilmoituksen yhteydessä. Kuljettaja vastaa tällöinkin siitä, että kuljetusasiakirja saapuu määräajassa elinvoimakeskukselle.

Poiketen siitä, mitä neuvoston valvonta-asetuksen 68 artiklassa säädetään, kuljetettaessa Suomessa kokonaispituudeltaan enintään 12-metrisestä kalastusaluksesta kuljetusvälineeseen lastattuja saaliita tai tällaisista saaliista peräisin olevia kalastustuotteita enintään 20 kilometrin päähän purkamispaikasta, niiden mukana ei tarvitse olla mainitun artiklan mukaista kuljetusasiakirjaa eikä kuljetusasiakirjaa tarvitse toimittaa elinvoimakeskukselle.

36 §

Saalistodistusrekisteri

Saalistodistusrekisteriin tallennetaan neuvoston LIS-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetut, elinvoimakeskukselle toimitetut saalistodistukset liitteineen sekä tiedot saalistodistusten perusteella myönnettyistä maahantuontia ja maastavientiä koskevista luvista ja lupien epäämisistä. Rekisteriin tallennetaan myös tiedot Euroopan unionin LIS-alusluetteloon merkityistä kalastusaluksista ja niistä kolmansista maista, joiden tiedot komissio on julkaissut neuvoston LIS-asetuksen 35 artiklan mukaisesti.

Elinvoimakeskus käyttää saalistodistusrekisteriin tallennettuja tietoja hyväksyessään ja varmentaessaan saalistodistuksia sekä vastatessaan Euroopan komission tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden saalistodistusjärjestelmän toimeenpanoa koskeviin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää tietoja neuvoston valvonta-asetuksessa ja neuvoston LIS-asetuksessa sekä komission valvonta-asetuksessa ja komission LIS-asetuksessa tarkoitetun keskinäisen avunannon edellyttämiin tehtäviin.

38 §

Yhteisrekisterinpitäjät

Elinvoimakeskus, Rajavartiolaitos ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 30—35 §:ssä tarkoitettujen rekisterien yhteisrekisterinpitäjiä. Elinvoimakeskus, Tulli ja maa- ja metsätalousministeriö ovat 36 §:ssä tarkoitetun rekisterin yhteisrekisterinpitäjiä.

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekistereitä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointi- ja valvontavelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa. Elinvoimakeskus ja Rajavartiolaitos käyttävät rekistereitä hoitaessaan lakisääteisiä valvonta- ja raportointitehtäviään. Tulli käyttää 36 §:ssä tarkoitettua saalistodistusrekisteriä tehdessään kalastustuotteiden maahantuloa ja maastavientiä koskevia päätöksiä.

Elinvoimakeskus huolehtii 30—36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden tietoaineiston tietosuoja-asetuksen 25 artiklassa tarkoitetusta tietosuojasta, 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta, 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista, 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta ja 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja muista sellaisista tietosuoja-asetuksessa säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän ja tietoaineiston tietoturvallisuutta. Muut 1 momentissa mainitut yhteisrekisterinpitäjät vastaavat muista kuin edellä mainituista tietosuoja-asetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista 30—36 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin tallentamiensa tietojen osalta. Elinvoimakeskus on tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa tarkoitettu rekisteröidyn yhteyspiste.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä erikseen sille, joka:

25) laiminlyö täyttää ja toimittaa elinvoimakeskukselle asianmukaisesti neuvoston valvonta-asetuksen 66 tai 67 artiklassa tarkoitetut haltuunottoilmoitukset;

65 §

Rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjät

Maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto, Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikevalvontaviranomaiset ovat rikkomusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Rajavartiolaitos, elinvoimakeskus ja kunnalliset elintarvikeviranomaiset tallentavat rikkomusrekisteriin ne havaitsemaansa epäiltyä rikkomusta ja epäiltyä vakavaa rikkomusta koskevat tiedot, jotka ovat tarpeen epäillyn rikkomuksen tai vakavan rikkomuksen käsittelemiseksi Ruokavirastossa. Ruokavirasto tallentaa rikkomusrekisteriin tiedot, jotka

liittyvät asian käsittelyyn Ruokavirastossa ja asiasta tehtyyn päätökseen. Maa- ja metsätalousministeriö käyttää rekisteriä yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoon liittyvien raportointivelvoitteiden täyttämiseen sekä ohjaa tietojärjestelmän kehittämistä, rekisterien ylläpitoa ja rekisterien pitoa.

69 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Tietojen luovutuksesta päättää 64 §:ssä tarkoitetun rikkomusrekisterin osalta Ruokavirasto ja 30—36 §:ssä tarkoitettujen rekistereiden osalta elinvoimakeskus. Ennen tietojen luovuttamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

69 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Tässä laissa tarkoitetuista rekistereistä voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa käyttötarkoituksen kannalta välttämättömiä tietoja:

8) elinvoimakeskukselle yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan;

12) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettulle elinvoimakeskukselle vakuutustuen takaisinperintää varten;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen